

Yttrande

Datum 2022-11-10

Dnr RAÄ-2022-1919

Er Ku2022/ 01317

Yttrande över betänkandet Vår demokrati – värd att värna varje dag (SOU 2022:28)

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet ifrågasätter behovet av ett förtydligande i 6 § myndighetsförordningen (2007:515). I övrigt ställer sig myndigheten positiv till de förslag som lämnas i betänkandet. Riksantikvarieämbetet vill samtidigt påtala vikten av att myndigheter ges förutsättningar att hantera de uppgifter som ges av regeringen. Betydelsen av åtgärder och engagemang för en fortsatt stark demokrati kan aldrig underskattas.

Synpunkter på enskilda förslag

6.1 Inrätta en nationell demokratifunktion

Riksantikvarieämbetet har inga synpunkter på vid vilken myndighet en nationell demokratifunktion inrättas och vill särskilt lyfta kommitténs bedömning att inrättandet behöver föregås av fördjupad analys kring förutsättningarna för att genomföra ett sådant uppdrag.

7.1 Större fokus på demokrati i myndigheternas arbete

Mot bakgrund av stadgandet i 1 kap. 2 § fjärde stycket regeringsformen ifrågasätter Riksantikvarieämbetet behovet av det tillägg som kommittén föreslår i 6 § myndighetsförordningen. En upprepning av det allmännas skyldighet att verka för demokratin framstår som överflödig. Även det normativa värdet av tillägget kan ifrågasättas eftersom grundlagen har företräde framför det som föreskrivs i förordning.

Riksantikvarieämbetet vill påtala kulturarvets och kulturarvsmyndigheternas roll i demokratin. Myndighetens uppdrag är att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen och de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Kulturarv är i sig varken ont eller gott men det är viktigt att betona de demokratiska aspekterna av användning och utveckling av kulturarvet. Det handlar bland annat om vem som har tillgång till det

Riksantikvarieämbetet

Box 1114
621 22 Visby

Tel 08-5191 8000

E-post registrator@raa.se

www.raa.se

Org.nr 202100-1090

Bankgiro 5052-3620

och vem som väljer ut vad som ska bevaras för framtiden. Ett levande kulturarv har stor betydelse för människors känsla av sammanhang och tillhörighet. Det är därför väsentligt att alla kan ta del av och förstå det kulturarv som vi gemensamt formar. Den verksamhet som är knuten till kulturarv och som bland annat bedrivs vid landets museer bidrar till demokratiska processer och stärker människors samhällsengagemang.

När det kommer till kulturarvets potential att bidra till inte bara en stärkt demokrati utan också ökad kunskap genom forskning, kreativitet, innovation och ekonomi är den enskilt viktigaste frågan idag den om kulturarvets digitalisering. Riksantikvarieämbetet vill därför hänvisa till det förslag som Återstartsutredningen hösten 2021 presenterade i sitt betänkande *Från kris till kraft – återstart för kulturen* (SOU 2021:77). Här föreslås en storskalig digitaliseringssatsning som Riksantikvarieämbetet, Kungliga biblioteket och Riksarkivet gemensamt ställt sig bakom. Myndigheten ser en sådan satsning som en grundläggande och värdefull investering för att stärka en långsiktigt hållbar demokrati.

Riksantikvarieämbetet ser positivt på förslaget om ett pilotprojekt där ett antal myndigheter ges i uppdrag att utarbeta metoder för hur respektive myndighet ska bidra till det demokratipolitiska målet.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Joakim Malmström efter föredragning av samordnaren Eva Hansen. Även överantikvarien Susanne Thedéen, chefsjuristen Maria Westergren, stabschefen Torsten Hökby och enhetschefen Lotta Boss har varit med om den slutliga handläggningen. Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Kopia till:

ku.md@regeringskansliet.se